

Winterswijk, 7 mei 2025

Geachte fractievoorzitters, geacht college van Burgemeester en Wethouders,

Met dit schrijven doe ik verslag van mijn afdronk van de informatiegesprekken zoals die zijn gevoerd in de periode van 22 april tot en met 5 mei 2025. Ik eindig met mijn constatering en adviezen aan de gemeenteraad van Winterswijk. Uiteraard ben ik te allen tijde graag bereid de inhoud van dit schrijven nader mondeling toe te lichten. Mijn keuze voor het opstellen van een schrijven is uitsluitend ingegeven door de gewenste snelheid van het informatietraject en het feit dat er op korte termijn geen vergadering van de gemeenteraad gepland staat.

Ik wil allereerst alle gesprekspartners bedanken voor de fijne gesprekken die zijn gevoerd. Het waren prettige gesprekken qua toon, er was sprake van wederzijdse openheid en vertrouwen en opnieuw heb ik een constructieve houding en een groot verantwoordelijkheidsgevoel jegens de Winterswijkse samenleving ervaren van eenieder. Dank daarvoor.

Ik schets kort het gebeurde tot op heden. Op donderdag 3 april 2025 heeft wethouder Fleuren naar aanleiding van een aangenomen motie van wantrouwen haar ontslag ingediend. In de navolgende periode van 7 tot en met 9 april heeft een eerste ronde van informatiegesprekken plaatsgevonden. Op 10 april heb ik in uw raadsvergadering mondeling verslag gedaan van mijn afdronk van deze gesprekken en aan de gemeenteraad voorgesteld om het informatieproces te vervolgen met een tweede gespreksronde. De opdracht aan de informateur voor deze gespreksronde was om te verkennen of de optie van een minderheidscoalitie op voldoende draagvlak kan rekenen en om vast te stellen welke randvoorwaarden in dat kader nodig zijn. Ook de thema's omgangsvormen en open samenwerking en communicatie zouden in de vervolgesprekken nader worden besproken. De doelstelling van het informatietraject is om te komen tot een oplossing met draagvlak, die in het restant van deze raadsperiode een stabiel, betrouwbaar en daadkrachtig bestuur mogelijk zou kunnen maken.

Voornoemde doelstelling heeft aan belang gewonnen door het bericht op woensdag 23 april dat burgemeester Bengevoord per 31 augustus 2025 zal stoppen als burgemeester van de gemeente Winterswijk. De burgemeester is een hoeksteen binnen de Winterswijkse democratie en daarnaast een belangrijk onderdeel van het sinds 3 april nog maar uit vier personen bestaande college van Burgemeester en Wethouders. Meerdere partijen hebben in de informatiegesprekken uitgesproken dat het bericht van het aanstaande vertrek van de burgemeester nog meer verantwoordelijkheid legt bij de gemeenteraad en de drie zittende wethouders om te komen tot een werkbare situatie voor het restant van deze raadsperiode.

In de tweede informatieronde zijn de volgende gesprekken gevoerd. Op dinsdag 22 april is gesproken met de drie zittende wethouders, die eerder op de dag waren geïnformeerd over het aanstaande vertrek van de burgemeester, en individueel met vertegenwoordigers van de fracties van Voor Winterswijk en de PvdA, die nog niet op de hoogte waren van genoemd aanstaand vertrek. Op vrijdag 25 april is gesproken met een vertegenwoordiging van de fractie van D66 en op dinsdag 29 april met

vertegenwoordigingen van de fracties van respectievelijk het CDA, Morgen, Winterswijkse Belang en de VVD.

Op maandag 5 mei zijn twee extra gesprekken gepland, te weten met de drie zittende wethouders, omdat het eerste gesprek in zekere mate werd overschaduwd door het actuele nieuws, en met een vertegenwoordiging van de fractie van de PvdA, om te bespreken hoe andere partijen reageerden op hun input voor het vervolgtraject. Tenslotte is op maandag 5 mei ook gesproken met de gemeentesecretaris, als vertegenwoordiger van de ambtelijke organisatie, en heb ik kort gebeld met de fractievoorzitter van Voor Winterswijk.

De tweede informatieronde heeft een divers beeld opgeleverd. Over een aantal onderwerpen bestaat (soms raads)brede overeenstemming:

- Winterswijk en haar inwoners verdienen een stabiel bestuur dat ook in het laatste jaar van deze raadsperiode resultaten kan realiseren voor de Winterswijkse gemeenschap. In dit kader is het, behoudens bijzondere omstandigheden, van belang dat de drie zittende wethouders in functie blijven tot het einde van deze raadsperiode.
- Omdat het vormen van een nieuwe meerderheidscoalitie geen haalbare uitkomst van het informatieproces is gebleken, is sprake van de ongebruikelijke situatie dat voorstellen van het college van B&W niet als vanzelfsprekend in de meeste gevallen kunnen rekenen op instemming van de meerderheid van de gemeenteraadsleden, te weten de gemeenteraadsleden binnen een meerderheidscoalitie. Deze ongebruikelijke situatie vraagt om tijdige, regelmatige en open contacten en gesprekken tussen het college van B&W en alle raadsfracties, omdat voor elk voorstel een raadsmeerderheid gezocht moet worden en die raadsmeerderheid per voorstel kan verschillen.

Ook zijn er onderwerpen waarover uiteenlopend wordt gedacht:

- Teneinde de werkdruk bij zowel het uitgedunde college als de ambtelijke organisatie werkbaar te houden en daarmee daadwerkelijk resultaten te kunnen realiseren voor de Winterswijkse gemeenschap, is het naar de mening van een meerderheid van de partijen zinvol om op korte termijn stil te staan bij de inhoudelijke onderwerpen die deze raadsperiode nog ter tafel moeten of kunnen komen. Doelstelling van deze gesprekken is om respectievelijk vooraf aandachtspunten mee te geven om de succeskans van raadsvoorstellen te vergroten en in gezamenlijkheid vast te stellen of onderwerpen deze periode nog kunnen worden afgerond of dat het verstandiger is om deze te laten wachten tot de volgende raadsperiode.
Een minderheid van de partijen geeft aan geen meerwaarde te zien in deze gesprekken en geeft er de voorkeur aan om per onderwerp het reguliere politieke proces te volgen, met inachtneming van hetgeen is gesteld in het tweede punt hierboven.
- Sommige partijen spreken de wens uit om gezamenlijk afspraken te maken over de wijze waarop politieke processen het komende jaar (en wellicht ook nadien) bij voorkeur zullen plaatsvinden en welke omgangsvormen in dat kader als gepast worden gezien. Dit enerzijds met het oog op de huidige situatie en anderzijds met inachtneming van de politieke procesgang en omgangsvormen in de afgelopen jaren. Andere partijen zien geen meerwaarde in het maken van afspraken in dit kader en spreken uit dat van alle partijen per definitie een constructieve houding mag worden verwacht, zeker nu. Ook zijn er partijen die waarde hechten aan het gesprek over deze onderwerpen, maar die wel twijfelen over de haalbaarheid en handhaafbaarheid van concrete afspraken hieromtrent.

- Tevens wordt verschillend gedacht over de gewenste invulling van het college van Burgemeester en Wethouders in dit laatste raadsjaar. Met het vertrek van wethouder Fleuren bestaat het college nu nog uit vier personen. Daarbij zal de functie van burgemeester vanaf september 2025 naar verwachting worden ingevuld door een waarnemer. Sommige partijen zouden graag zien dat een nieuwe vierde wethouder wordt toegevoegd aan het college. Andere partijen horen graag van het huidige college in hoeverre een nieuwe vierde wethouder benodigd is met het oog op de werkdruk. Ook zijn er partijen die het toevoegen van een nieuwe vierde wethouder gezien de nog resterende relatief korte periode geen goed idee vinden.

Naar aanleiding van de tweede informatieronde kom ik tot de volgende constatering en adviezen:

- Op basis van de gevoerde gesprekken constateer ik dat alle partijen hebben uitgesproken het van belang te vinden dat de drie zittende wethouders in functie blijven tot het einde van deze raadsperiode, dit met het oog op de continuïteit van het bestuur van de gemeente Winterswijk. Ik heb daarnaast vastgesteld dat het op dit moment nog onvoldoende duidelijk is of het voortbestaan van de ontstane minderheidscoalitie, van Voor Winterswijk en PvdA, een haalbare optie is. Gezien het voorgaande heb ik expliciet gevraagd of genoemde partijen bij het eventueel eindigen van de ontstane minderheidscoalitie hun wethouders zouden terugtrekken uit het college van B&W. Beide partijen hebben aangegeven dat dat niet het geval is, behoudens bijzondere omstandigheden. De drie zittende wethouders hebben daarnaast aangegeven zich verantwoordelijk te voelen voor het blijven realiseren van een stabiel bestuur en daarom de wens uitgesproken deze raadsperiode in functie af te willen ronden, mits daarvoor steun is bij de gemeenteraad.

Ik constateer dat zowel bij een minderheidscoalitie als in de situatie waarin sprake is van geen enkele vorm van coalitie het college bij haar voorstellen op zoek moet naar een raadsmeerderheid en dat die raadsmeerderheid per voorstel kan verschillen. Mijn conclusie is dat voor stabiel, betrouwbaar en daadkrachtig bestuur het niet noodzakelijk is dat er sprake is van een minderheidscoalitie en dat met de toezegging van genoemde partijen om hun wethouders in beginsel niet terug te trekken uit het college van B&W wordt voldaan aan de doelstelling om te komen tot een oplossing met draagvlak voor het restant van deze raadsperiode. Tevens wordt hiermee tegemoet gekomen aan het feit dat alle partijen hebben uitgesproken het van belang te vinden dat de drie zittende wethouders in functie blijven tot het einde van deze raadsperiode.

Ik adviseer de gemeenteraad om in de volgende openbare raadsvergadering haar steun uit te spreken voor het in functie blijven van de zittende wethouders, opdat zij ondanks het ontbreken van (tenminste) een meerderheidscoalitie toch op basis van een breed draagvlak hun maatschappelijke taak kunnen blijven invullen en uitvoeren.

- Daarnaast constateer ik dat er verschillend wordt gedacht over het voeren van gesprekken over de politieke procesgang, de omgangsvormen en de inhoudelijke onderwerpen die het komende jaar ter tafel moeten of kunnen komen en over het maken van afspraken in dit kader. Gezien de ongebruikelijke situatie, zoals hiervoor beschreven, adviseer ik om wel over deze onderwerpen gesprekken te voeren, maar daarbij niet te kiezen voor het maken van schriftelijke afspraken, om daarmee tegemoet te komen aan de bezwaren en bedenkingen van een aantal partijen. Mijn advies is daarbij om de gesprekken te splitsen.

Enerzijds is het naar mijn mening zinvol om stil te staan bij de inhoudelijke onderwerpen die deze raadsperiode nog ter tafel moeten of kunnen komen. De ambtelijke organisatie heeft reeds toegezegd deze gesprekken te willen voorbereiden. De uitkomsten van die gesprekken kunnen als input dienen voor de aanstaande kadernota en bestuursrapportage, waardoor het politieke proces en politieke besluitvorming geborgd zijn. Wel is daarbij van belang dat de gesprekken op korte termijn plaatsvinden. Teneinde de gesprekken op een relatief efficiënte wijze te kunnen voeren, is het aan te bevelen om uit elke fractie een afvaardiging van bijvoorbeeld twee personen te laten deelnemen aan deze gesprekken.

Anderzijds adviseer ik om het gesprek te voeren over de politieke procesgang en de omgangsvormen, zowel in relatie tot de interactie tussen het college en de gemeenteraad alsook over de interactie binnen de gemeenteraad. Een goed gesprek over deze onderwerpen kan helpen om richting te geven aan de wijze waarop in het laatste jaar van deze raadsperiode in een bijzondere situatie toch sprake kan zijn van een stabiel, betrouwbaar en daadkrachtig bestuur van onze mooie gemeente. Teneinde de uitkomsten van het gesprek ook echt in de praktijk te doen beklijven, is het aan te bevelen om dit onderwerp regelmatig terug te laten komen bij het bespreken van de vergaderorde binnen het presidium van de gemeenteraad.

Geachte fractievoorzitters, geacht college van Burgemeester en Wethouders, met deze constatering en adviezen sluit ik deze tweede informatieronde af. Ik kan mij indenken dat het vervolgproces, wel of niet met inachtneming van mijn adviezen, niet meer zal plaatsvinden binnen het informatieproces, maar als onderdeel van de reguliere politieke procesgang. Daarmee zou mijn betrokkenheid ten einde komen. In dat geval wil ik u allen nogmaals hartelijk bedanken voor de fijne gesprekken, uw constructieve houding en het door u in mij gestelde vertrouwen. Mocht u in het vervolgtraject nog wel een rol voor mij zien, dan ben ik daartoe uiteraard van harte bereid.

Met vriendelijke groet,

Frank Roerdinkholder